

Katedra i Klinika Chirurgii Szczękowo-Twarzowej
50-556 Wrocław, ul. Borowska 213
Kierownik: prof. dr hab. Hanna Gerber
e-mail: hanna.gerber@umw.edu.pl
tel. (48) 71 734 36 00, fax. (48) 71 734 36 09

Wrocław 8.03.2022

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Anny Lichnowskiej

„Wpływ wad zgryzu na wady wymowy u pacjentów dorosłych leczonych ortognatycznie“

Przedstawiona mi do oceny praca doktorska, dotyczy ważnego klinicznie problemu oceny wpływu leczenia chirurgicznego wad szkieletowych na poprawę wymowy u dorosłych Polaków. Jest to temat interesujący i bardzo ważny z praktycznego punktu widzenia.

Praca zawiera wydruki trzech publikacji oryginalnych stanowiących podstawę rozprawy doktorskiej oraz oświadczenia współautorów tych publikacji. W części zasadniczej praca zawiera następujące rozdziały: wykaz publikacji stanowiących rozprawę doktorską, wstęp, materiały i metody, wyniki, wnioski, streszczenia w języku polskim i angielskim oraz piśmiennictwo. Badanie otrzymało zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi nr RNN/73/19/KE. Głównym celem badania była ocena przy jakich wadach zgryzu najczęściej występują zaburzenia artykulacji? Jaki wpływ na powstanie wady wymowy ma obniżona sprawność warg i języka współwystępująca z różnymi wadami zgryzu?

Jakie głoski najczęściej ulegają zaburzeniu u Polaków z wadą zgryzu?

Badania przeprowadzone dla realizacji ww. celów przedstawiono w trzech oryginalnych publikacjach pełnotekstowych, zamieszczonych w czasopiśmie recenzowanym:

1. The Effectiveness of Frenotomy on Speech in Adults.

[Lichnowska, A.; Kozakiewicz, M. The Effectiveness of Frenotomy on Speech in Adults. *Appl. Sci.* **2021**, *11*, 2727. <https://doi.org/10.3390/app11062727>]

2. The Logopedic Evaluation of Adults Patients after Orthognathic Surgery.

[Lichnowska, A.; Kozakiewicz, M. The Logopedic Evaluation of Adult Patients after Orthognathic Surgery. *Appl. Sci.* **2021**, *11*, 5732. <https://doi.org/10.3390/app11125732>]

3. Speech Disorders in Dysgnathic Adult Patients in the Field of Primary Functions in the Stomatognathic System.

[Lichnowska, A.; Kozakiewicz, M. Speech Disorders in Dysgnathic Adult Patients in the Field of Severity of Primary Dysfunction. *Appl. Sci.* **2021**, *11*, 12084. <https://doi.org/10.3390/app112412084>].

Badania zostały przeprowadzone u 181 pacjentów, u których przeprowadzono zabiegi chirurgiczne leczenia wad szkieletowych II i III klasy Angle'a. Doktorantka jasno określił kryteria włączenia i wyłączenia z badania.

W pierwszej części badania Doktorantka skupiła się na analizie wpływu skróconego wędzidełka języka na jakość wymowy poszczególnych spółgłosek w języku polskim, wskazywanych w piśmiennictwie ogólnościowym jako najczęściej zaburzone. W trakcie badania sprawdzono również prawdopodobne powiązania skrócenia wędzidełka języka z możliwością utrzymywania właściwej pozycji spoczynkowej, połykania, żucia oraz oddychania.

W drugiej części badania przedstawiono analizę wybranych aspektów: związku pomiędzy szkieletową wadą zgryzu a jakością wymowy głosek przed i po zabiegu, związku zabiegu chirurgicznego i poprawy wymowy badanych głosek, typów głosek, które są zniekształcane przez dorosłych Polaków z wadą zgryzu.

W trzeciej części badania Doktorantka badała podstawowe funkcje biologiczne układu stomatognatycznego: oddychania, odgryzania, żucia i połykania. Kluczową częścią badania było przeprowadzenie testów motorycznych dla warg i języka, których prawidłowe lub nieprawidłowe funkcjonowanie ma wpływ na przebieg poszczególnych funkcji lub powstawanie kompensacji w postaci nadmiernej aktywności mięśniowej.

Oceniana praca jest oryginalnym opracowaniem naukowym. Wartość poznawcza badań jest bardzo wysoka, ważny jest także ich aspekt praktyczny. Wyniki prac można bezpośrednio przekładać na codzienną praktykę kliniczną. Całe badanie potwierdziło hipotezę przyjętą w założeniach, że korekta chirurgiczna wad zgryzu jest nieoceniona i poprawia nie tylko wymowę, ale również funkcje układu stomatognatycznego, estetykę twarzy, a także ogólną jakość życia pacjentów.

Wszystkie prace przeszły przez gęste sito recenzji w redakcjach czasopism, stąd brak moich uwag krytycznych.

Na podstawie analizy całej rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ wad zgryzu na wady wymowy u pacjentów dorosłych leczonych ortognatycznie” stwierdzam, że rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.)

W oparciu o powyższe mam zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o dopuszczenie Pani mgr Anny Lichnowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz wyróżnienie pracy.

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
KATEDRA KLINIKA
CHIRURGII SZCZĘKOŁO-TWARZOWEJ
kierownik
prof. dr hab. n. med. Hanna Gerber